

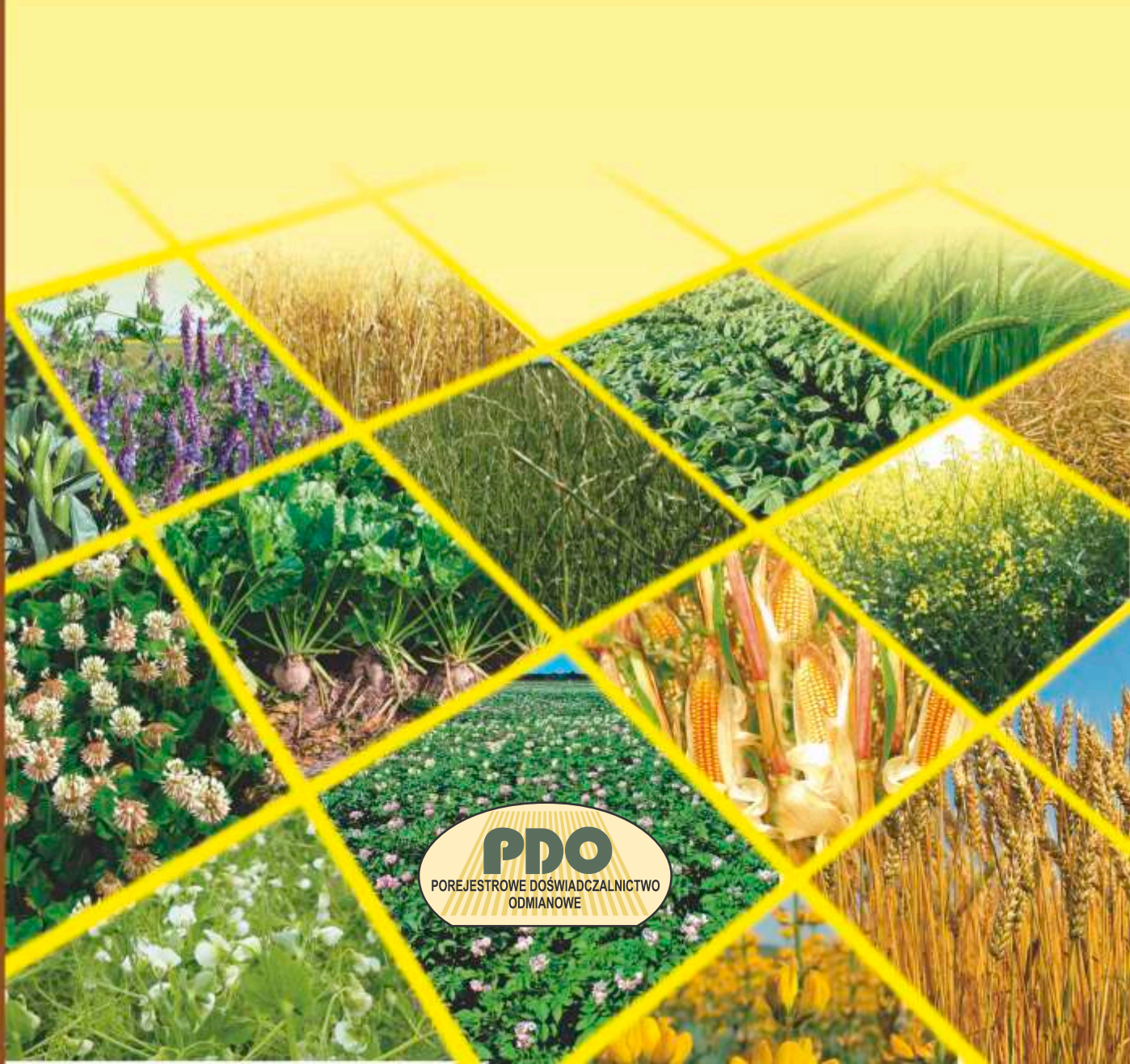

CENTRALNY OŚRODEK BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH

POREJESTROWE DOŚWIADCZALNICTWO ODMIANOWE

WYNIKI POREJESTROWYCH DOŚWIADCZEŃ ODMIANOWYCH

Burak cukrowy 2018

**Numer
144**

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych

63-022 Słupia Wielka

tel.: 61 285 23 41 do 47
faks: 61 285 35 58
e-mail: sekretariat@coboru.pl
www.coboru.pl

Dyrektor COBORU
prof. dr hab. Edward S. Gacek

Program **Porejstrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO)**

Koordynatorzy
prof. dr hab. Edward S. Gacek
mgr inż. Marcin Behnke

Pracownia WGO Roślin Okopowych

Kierownik
dr inż. Tomasz Lenartowicz

Opracowanie:

mgr inż. Karolina Piecuch
mgr inż. Waldemar Janiak

Redakcja merytoryczna

mgr inż. Józef Zych

***Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości
bądź części niniejszej publikacji niezależnie od zastosowania techniki
(drukarskiej, fotograficznej, komputerowej, nagrań fonograficznych, itd.)
wymaga pisemnej zgody Wydawcy***

Uwagi ogólne

Opracowanie zawiera wyniki doświadczeń z odmianami buraka cukrowego prowadzonych w ramach systemu Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO) w roku 2018 na tle wyników roku 2017. Doświadczenia zlokalizowano w 11 stacjach i zakładach doświadczalnych oceny odmian (SDOO, ZDOO). Badano 18 odmian wpisanych do Krajowego rejestru, w tym dziewięć zarejestrowanych w roku 2018. Według deklaracji hodowców, wszystkie badane odmiany są odporne na rizomanię, a trzy spośród nich dodatkowo wykazują tolerancję na mątwika burakowego. Materiał siewny odmian zarejestrowanych przed rokiem 2018 pochodził z partii handlowych. Pobrany został z magazynów cukrowni w Opalenicy, Ropczycach i Środzie Wielkopolskiej. Nasiona odmian zarejestrowanych w roku 2018 zostały nadesłane bezpośrednio przez hodowców. Otoczki nasion 15 odmian zawierały insektycyd Cruiser Force, a 3 – Montur Forte. Pięć doświadczeń było finansowanych z budżetu COBORU, pozostałe przez spółki cukrowe: Krajową Spółkę Cukrową S.A., Nordzucker Polska S.A., Pfeifer & Langen Polska S.A. i Südzucker Polska S.A.

Poszerzoną laboratoryjną ocenę wartości siewnej nasion wykonano w UTP w Bydgoszczy, natomiast w SGGW w Warszawie sprawdzono kalibrę nasion. Połowę energii i połowę zdolność wschodów oceniano także w podstawowych doświadczeniach polowych założonych w SDOO i ZDOO. Doświadczenie specjalne, którego celem była ocena wpływu wybranych odmian buraka na rozwój populacji mątwika burakowego w glebie zostało założone w IHAR-PIB Oddział w Bydgoszczy. Z kolei na polu produkcyjnym KR Kietrz wysiano każdą z 18 badanych odmian w celu określenia udziału nasion burakochwastów oraz skłonności do wydawania pośpiechów.

Przed siewem nazwy odmian zaszyfrowano, stąd w trakcie wegetacji, zbioru i opracowania wyników odmiany występowały pod nazwami kodowymi. Podczas szyfrowania zanotowano numery kodowe odmian wzorcowych (Marynia, Mazur, Panorama KWS, Tra-per), bez późniejszego ujawniania ich nazw. Te same odmiany w roku 2018 były także wzorcowymi w doświadczeniach rejestrowych, co umożliwia pośrednie porównanie odmian na obu etapach ich badań.

We wszystkich doświadczeniach stosowano herbicydy oraz, w miarę potrzeby, insektycydy przeciwko szkodnikom (mszyce, śmiet-

ki). Stosowano również fungicydy przeciwko chwościkowi buraka i innym chorobom liści. Analizy na zawartość cukru i składników melasotwórczych wykonano w laboratorium SHR Straszaków na automatycznej linii przerobowej.

Warunki wegetacji i wyniki doświadczeń

Wskutek chłódów i okresowo nadmiernej wilgotności gleby na początku kwietnia 2018 roku, prace polowe na znacznej części obszaru kraju rozpoczęto około tygodnia później aniżeli w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Doświadczenia założono w drugiej dekadzie kwietnia, po raptownym ociepleniu. Dzięki wystarczającej wilgotności gleby w tym okresie, pełne i wyrównane wschody buraków notowano w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia, średnio już po 9 dniach od siewów. Wschody buraków pojawiły się najwcześniej w miejscowościach Przeclaw, Bezek i Głubczyce, a najpóźniej w miejscowościach Czesławice, Kościelna Wieś i Lisewo. Główną przyczynę takiego zróżnicowania, niezależnego od rejonu geograficznego, można upatrywać w średnich temperaturach kwietnia, niższych w trzech ostatnich miejscowościach. W większości doświadczeń już pod koniec kwietnia stwierdzano niedobór opadów, przeciągający się co najmniej na pierwszą dekadę maja. Dalsza część okresu wegetacyjnego charakteryzowała się znacznym zróżnicowaniem wielkości i rozkładu opadów w poszczególnych miejscowościach, przy temperaturach przekraczających średnie wieloletnie. Dla przykładu, w Zybiszowie krótkotrwałe ulewne deszcze w maju, czerwcu i lipcu spowodowały podtopienia roślin, a w sierpniu wystąpiła susza. Pogoda w czerwcu była na ogół dość sprzyjająca wegetacji buraka. Ilości opadów nie przekraczające 80% normy wieloletniej stwierdzano tylko w trzech miejscowościach (Lisewo, Kawęczyn, Przeclaw). Jeszcze bardziej pod tym względem sprzyjająca pogoda była w lipcu. W tym miesiącu wyraźny niedostatek deszczu wystąpił jedynie na południowym wschodzie kraju, w Przeclawiu i Czesławicach. Natomiast niemal katastrofalny okazał się deficyt opadów przy ekstremalnie wysokich temperaturach w sierpniu. W wielu miejscowościach, zwłaszcza w południowo-zachodniej i centralnej części kraju, notowano wtedy całonocne wędnięcia i zasychanie liści i w konsekwencji zahamowanie przyrostu masy korzeni.

Wysokie temperatury, nawet przy nielicznych i krótkich okresach większej wilgotności, okazały się czynnikiem sprzyjającym rozwojowi chorób liści, zwłaszcza chwościka buraka. Z tego powodu w niektórych doświadczeniach (Głubczyce, Przeclaw), mimo stosowania ochrony fungicydowej, dochodziło do prawie

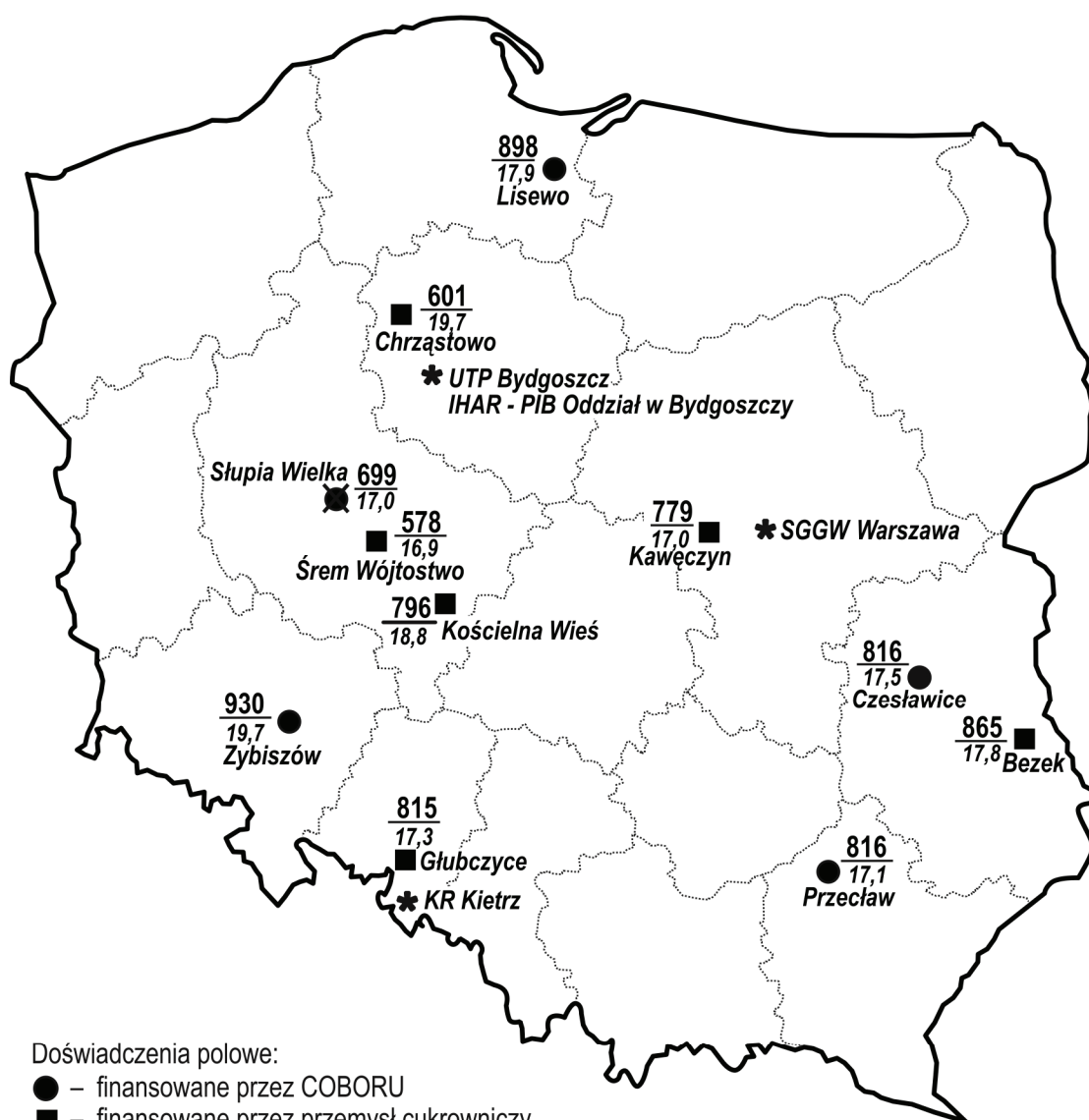
całkowitego zniszczenia ulistnienia buraków i odrostu nowych liści kosztem plonu i jakości korzeni.

Do syntezy plonów i parametrów technologicznych nie włączono wyników z SDOO w Słupi Wielkiej, gdzie wskutek wyraźnego braku wilgoci od trzeciej dekady lipca do końca drugiej dekady września wystąpiło duże zróżnicowanie stanu roślin w powtórzeniach.

Ogólnie sezon wegetacyjny roku 2018 był mało sprzyjający plonowaniu buraka, szczególnie w Wielkopolsce i na Kujawach. Plon korzeni w doświadczeniach wyniósł średnio 79 ton

z ha i był o około 10 ton z ha mniejszy niż w poprzednim roku; mniejszy okazał się również plon cukru. Zawartość cukru w korzeniach, średnio w doświadczeniach, wyniosła 18,0% i była wyższa o 0,5% aniżeli w roku 2017. Jako niekorzystne zjawisko można potraktować bardzo wysoką zawartość azotu szkodliwego w plonie.

Wyniki plonowania i głównych parametrów jakości technologicznej odmian zamieszczono w tabelach 5 i 6, a cechy oceniane w skali 9-stopniowej oraz cechy uzupełniające – w tabelach 7 i 8.

Doświadczenia polowe:

- – finansowane przez COBORU
- – finansowane przez przemysł cukrowniczy
- X – zdyskwalifikowane

Liczby przy nazwach miejscowości oznaczają średni plon korzeni w dt z ha i zawartość cukru w %

* Badania specjalne:

- UTP Bydgoszcz – laboratoryjna ocena nasion
- IHAR-PIB Oddział w Bydgoszczy – ocena wpływu odmiany na rozwój populacji nicieni w glebie
- SGGW w Warszawie – kalibraż nasion
- KR Kietrz – ocena udziału burakochwastów i pośpiechów

Tabela 1
BURAK CUKROWY. Odmiany i doświadczenia. Rok zbioru 2018

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący		Odporność na patogeny	Wschody polowe (%)	
						pierwszy termin	ostatni termin
	1	2	3		4	5	6
1	Bravura	2017	DLF Seeds A/S	SE		16	88
2	BTS 2160	2016	Betaseed GmbH	DE		11	83
3	BTS 6430	2018	Betaseed GmbH	DE		11	84
4	Candimax	2017	FD	FR		26	88
5	Eliska KWS	2018	KWS Saat AG	DE	N	23	84
6	Emu	2018	SES	BE		21	89
7	FD Coach	2018	FD	FR		23	90
8	Jagiellon	2018	WHBC	PL		22	88
9	Jagienka	2018	KHBC	PL		7	85
10	Jaromir	2018	KHBC	PL		8	83
11	Kujavia	2017	KHBC	PL		10	85
12	Marynia	2017	WHBC	PL		9	86
13	Mazur	2017	Strube	DE		27	87
14	Pacific	2018	MariboHilleleshög ApS	DK		19	89
15	Panorama KWS	2014	KWS Saat AG	DE	N	12	88
16	Polmar	2016	MariboHilleleshög ApS	DK		16	89
17	Sombrero	2017	SES	BE		7	87
18	Traper	2018	SES	BE	N	28	86
Bilans doświadczeń:							
- założonych					- 11		
- zdyskwalifikowanych w trakcie opracowywania wyników					- 1		
- przyjętych do syntezy					- 10		

Wszystkie odmiany są diploidalne i wg deklaracji hodowców odporne na rizomanię

Kol. 1: uszeregowanie odmian w kolejności alfabetycznej

Kol. 3: skróty nazw oznaczają: FD – SAS Florimond Desprez Veuve & Flis; KHBC – Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego sp. z o. o.; SES – SESVANDERHAVE N.V./S.A.; Strube – Strube GmbH & Co. KG;

WHBC – Wielkopolska Hodowla Buraka Cukrowego sp. z o.o;

BE – Belgia, DE – Niemcy, DK – Dania, FR – Francja, PL – Polska, SE – Szwecja

Kol. 4: N – deklarowana przez hodowcę tolerancja na nicienie

Kol. 5: ocena następnego dnia po ukazaniu się pierwszych wschodów z 10 doświadczeń

Kol. 6: ocena po 18 dniach z 11 doświadczeń

Uwaga: uszczegółowiona ocena wartości siewnej nasion – tabela 9

Tabela 2

BURAK CUKROWY. Warunki polowe doświadczeń, terminy agrotechniczne i fenologiczne oraz ocena niektórych cech rolniczych w doświadczeniach. Lata zbioru 2018, 2017

Wyszczególnienie	2018	2017
1	2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG	82	82
	liczba doświadczeń	
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		
- 1 – pszenny bardzo dobry	4	3
- 2 – pszenny dobry	4	6
- 3 – pszenny wadliwy	1	-
- 4 – żytni bardzo dobry	2	2
Odczyn gleby (pH w KCl):		
- powyżej 6,5	3	4
- 6,5-5,6	8	7
Zastosowanie herbicydów:		
- jeden zabieg	2	2
- dwa zabiegi	2	1
- trzy zabiegi	-	3
- cztery zabiegi	6	4
- pięć zabiegów	1	1
Zastosowanie insektycydów:		
- brak zabiegu	6	5
- jeden zabieg	1	3
- dwa zabiegi	1	-
- trzy zabiegi	2	2
- cztery zabiegi	1	-
- pięć zabiegów	-	1
Zastosowanie fungicydów:		
- brak zabiegu	-	2
- jeden zabieg	5	3
- dwa zabiegi	4	5
- trzy zabiegi	2	1
Nawożenie mineralne:	kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅ średnio	74	61
- K ₂ O średnio	121	121
- N średnio	115	127
- N najmniejsze	106	110
- N największe	120	143
Siew:	data	
- średnio	14.04	8.04
- najwcześniejszy	10.04	31.03
- najpóźniejszy	19.04	21.04
Wschody:		
- średnio	23.04	26.04
- najwcześniejsze	16.04	10.04
- najpóźniejsze	30.04	8.05
Zbiór:		
- średnio	14.10	17.10
- najwcześniejszy	1.10	2.10
- najpóźniejszy	30.10	31.10
Okres wegetacji:	liczba dni	
- średnio	174	174
- najkrótszy	162	156
- najdłuższy	192	189
Ocena wschodów:	skala 9°	
- średnio	8,4	8,0
- najniższa	6,9	6,9
- najwyższa	9,0	9,0
Ocena ulistnienia:		
- średnio	7,9	8,0
- najniższa	6,7	5,8
- najwyższa	9,0	9,0

cd. tabeli 2

1	2	3
Chwościk buraka:	skala 9°	
- średnio	5,9	7,6
- najniższa	3,0	5,6
- najwyższa	7,6	8,8
Korzenie drobne:	% liczbowy	
- średnio	3,3	0,4
- najniższy	0,0	0,0
- najwyższy	19,7	1,8
Liczba doświadczeń	11	11

Tabela 3
BURAK CUKROWY.
Opady atmosferyczne w okresie od 1 kwietnia do 31 października 2018 roku

Miejscowość	Suma opadów 1.IV-31.X.2018		Miesięczne sumy opadów w roku 2017						
			IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	%	mm							
1	2	3	4						
Lisewo	65	274	38	25	42	111	19	11	28
Chrzastowo	64	239	29	5	45	89	14	32	25
Słupia Wielka	91	328	40	22	56	126	16	42	26
Śrem Wójtostwo	92	332	25	49	65	95	14	54	30
Kościelna Wieś	101	354	15	52	55	112	37	42	41
Kawęczyn	97	350	26	50	25	131	39	40	39
Czesławice	80	363	23	59	75	54	56	55	41
Bezek	80	351	18	51	65	103	43	39	32
Zybiszów	105	438	31	93	51	163	18	51	31
Głubczyce	74	367	9	43	70	113	37	47	48
Przeclaw	81	415	27	69	47	91	97	34	50

Kol. 2: % normy wieloletniej (1996-2017)

Tabela 4
BURAK CUKROWY. Plon i jakość korzeni wzorca oraz ocena wschodów w doświadczeniach.
Lata zbioru 2018, 2017

Wyszczególnienie	2018		2017	
	średnia	zakres (od-do)	średnia	zakres (od-do)
1	2		3	
	dt z ha			
Plon korzeni	805	593-951	889	672-1020
Plon biologiczny cukru	144,1	99,0-187,5	155,1	102,2-173,7
Plon technologiczny cukru	127,2	82,6-168,5	139,2	89,9-156,0
	%			
Zawartość cukru polarymetryczna	17,9	16,7-19,7	17,4	15,2-18,5
Zawartość cukru oczyszczonego	15,8	14,0-17,7	15,6	13,4-16,7
	mval/1000g			
Zawartość azotu α -aminokwasowego	31,6	7,9-61,8	12,2	7,3-24,9
	%			
Wschody polowe po 4 dniach*	63	17-87	49	15-83
Wschody polowe po 18 dniach*	87	61-99	85	56-99

Kol. 1: * – dane dotyczą średniej ogólnej z doświadczeń

Kol. 2,3: wzorzec: 2018 – Marynia, Mazur, Panorama KWS, Traper; 2017 – Fala, Hammond, Marynia, Panorama KWS

Tabela 5
BURAK CUKROWY. Plon korzeni i cukru odmian oraz zawartość cukru. Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Plon korzeni (dt z ha)		Zawartość cukru (%)		Plon biologiczny cukru (dt z ha)		Plon technologiczny cukru (dt z ha)		Plon korzeni		Plon biologiczny cukru		Plon technologiczny cukru	
		2		3		4		5		6		7		8	
		2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
odchylenia od wzorca															
1		2		3		4		5		6		7		8	
Średnia ogólna		789	885	18,0	17,5	141,8	155,1	125,5	139,6	789	885	141,8	155,1	125,5	139,6
Wzorzec		805	889	17,9	17,4	144,1	155,1	127,2	139,2	805	889	144,1	155,1	127,2	139,2
1	Bravura	-36	-34	0,1	0,4	-6,2	-2,3	-4,9	-1,0	96	96	96	99	96	99
2	BTS 2160	-9	12	-0,1	0,0	-2,2	2,1	-2,6	1,2	99	101	98	101	98	101
3	BTS 6430	-37		-0,1		-7,6		-6,6		95		95		95	
4	Candimax	27	14	-0,1	-0,1	3,4	1,1	2,8	1,1	103	102	102	101	102	101
5	Eliska KWS	12		0,5		6,1		6,6		101		104		105	
6	Emu	-24		-0,4		-7,9		-7,5		97		95		94	
7	FD Coach	-26		0,1		-3,8		-2,7		97		97		98	
8	Jagiellon	-11		0,0		-2,2		-1,8		99		99		99	
9	Jagienka	-29		0,4		-2,0		-1,2		96		99		99	
10	Jaromir	12		-0,1		1,5		0,5		102		101		100	
11	Kujavia	-35	-15	0,7	0,5	-1,1	2,0	0,3	3,2	96	98	99	101	100	102
12	Marynia	7	33	-0,4	-0,3	-2,2	2,8	-3,4	1,0	101	104	99	102	97	101
13	Mazur	-36	30	-0,2	-0,1	-8,0	4,2	-6,4	4,9	96	103	94	103	95	104
14	Pacific	-48		0,2		-7,4		-6,3		94		95		95	
15	Panorama KWS	31	11	0,2	0,1	7,3	2,2	7,4	2,2	104	101	105	101	106	102
16	Polmar	-58		0,4		-7,2		-5,1		93		95		96	
17	Sombrero	-10	22	-0,2	-0,3	-4,0	0,7	-3,8	0,6	99	103	97	101	97	101
18	Traper	-1		0,4		2,9		2,4		100		102		102	
Liczba doświadczeń		10	11	10	11	10	11	10	11	10	11	10	11	10	11
NIR przy α = 0,05		36,2	37,5	0,32	0,17	6,85	6,74	6,22	6,03	4,6	4,2	4,8	4,3	5,0	4,3

Kol. 1: wzorzec: 2018 – Marynia, Mazur, Panorama KWS, Traper; 2017 – Fala, Hammond, Marynia, Panorama KWS

Tabela 6
BURAK CUKROWY. Zawartość składników melasotwórczych i wskaźniki wartości technologicznej odmian. Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Zawartość (mval/1000g)						Współczynnik alkaliczności soku			Zawartość cukru oczyszczonego (%)	Strata cukru w melasie (%)	Wydajność cukru (%)		
		N		K		Na		2018	2017	2018					
		2018	2017	2018	2017	2018	2017								
Średnia ogólna		31,5	11,9	39,5	36,6	4,2	2,6	2,08	3,72	15,9	15,7	1,5	1,1	88,3	90,0
Wzorzec		31,6	12,2	40,2	37,7	4,1	2,5	2,13	3,69	15,8	15,6	1,5	1,2	88,1	89,7
1	Bravura	-1,0	-0,2	-1,5	-2,5	-0,4	0,1	-0,05	-0,09	0,1	0,5	-0,1	-0,1	0,5	0,7
2	BTS 2160	1,1	0,5	0,2	1,3	0,9	0,9	0,06	0,04	-0,1	-0,1	0,1	0,1	-0,3	-0,4
3	BTS 6430	-1,5		0,7		0,3		0,01		-0,1		0,0		-0,1	
4	Candimax	-1,1	0,1	-0,8	-1,4	0,6	0,6	0,01	-0,14	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
5	Eliska KWS	-0,2		-1,2		-0,5		-0,10		0,6		-0,1		0,7	
6	Emu	1,2		0,2		-0,1		-0,10		-0,4		0,0		-0,3	
7	FD Coach	0,2		-1,8		-0,5		-0,21		0,2		-0,1		0,5	
8	Jagiellon	-0,6		-1,0		-0,1		-0,10		0,0		0,0		0,3	
9	Jagienka	-0,4		-0,8		0,5		-0,09		0,4		0,0		0,3	
10	Jaromir	0,1		0,8		1,0		0,20		-0,2		0,1		-0,4	
11	Kujavia	0,2	-1,0	-1,5	-2,7	-0,7	-0,2	-0,12	0,01	0,7	0,6	-0,1	-0,1	0,8	0,9
12	Marynia	1,1	0,8	2,4	2,8	0,7	1,0	0,05	0,12	-0,5	-0,4	0,1	0,1	-0,9	-1,0
13	Mazur	-1,4	-1,0	-4,1	-4,3	0,6	0,6	0,01	0,14	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,6	0,7
14	Pacific	-0,6		-2,0		0,9		-0,02		0,2		0,0		0,3	
15	Panorama KWS	-1,4	-0,4	-0,7	0,0	-1,1	-0,4	-0,07	0,01	0,3	0,1	-0,1	0,0	0,6	0,2
16	Polmar	0,5		-3,0		-0,4		-0,23		0,6		-0,1		0,9	
17	Sombroero	-0,2	-0,2	-0,3	-1,1	0,0	0,1	-0,04	0,08	-0,2	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
18	Traper	1,7		2,4		-0,2		0,01		0,3		0,1		-0,3	
Liczba doświadczeń		10	11	10	11	10	11	10	11	10	11	10	11	10	11
NIR przy $\alpha = 0,05$		2,79	0,93	1,94	1,16	0,77	0,38	0,22	0,23	0,35	0,18	0,09	0,05	0,65	0,31

Kol. 1: wzorzec: 2018 – Marynia, Mazur, Panorama KWS, Traper; 2017 – Fala, Hammond, Marynia, Panorama KWS

Tabela 7
BURAK CUKROWY. Ważniejsze cechy rolnicze odmian. Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Ocena (skala 9 ^o)										Pośpiechy (%)			
		wzrostów		po pizerywce		ulistnienia		przed zbiorem				2018	2017		
		2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017		
	Średnia ogólna	8,0	8,2	7,9	7,6	7,6	7,9	7,6	7,9	7,6	7,9	5,9	8,1	0,01	0,01
	Wzorzec	8,0	8,2	7,9	7,6	7,6	7,7	7,8	7,7	7,8	7,7	6,0	8,2	0,02	0,01
1	Bravura	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,5	-0,2	0,5	-0,2	0,5	0,4	0,0	-0,02	-0,01
2	BTS 2160	-0,2	-0,7	-0,2	-0,2	-0,2	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,3	-0,02	-0,01
3	BTS 6430	-0,2	0,0	0,0	-1,0	0,2	0,6	-1,0	0,6	-1,0	0,6	-0,8	0,0	-0,02	-0,01
4	Candimax	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,6	0,3	0,6	0,3	0,6	0,2	0,0	-0,02	-0,01
5	Eliska KWS	0,1		0,1	-0,4			-0,4		-0,4		0,2		-0,02	
6	Emu	-0,1		0,1	-0,5			-0,5		-0,5		-0,6		0,00	
7	FD Coach	0,1		-0,1	0,0			0,0		0,0		-0,1		-0,02	
8	Jagiellon	0,1		-0,1	-0,4			-0,4		-0,4		0,0		-0,02	
9	Jagienka	-0,3		-0,2	-0,4			-0,4		-0,4		-0,3		-0,02	
10	Jaromir	-0,1		-0,2	-0,4			-0,4		-0,4		0,2		0,00	
11	Kujavia	-0,2	-0,4	-0,2	-0,1	-0,2	0,3	-0,1	0,3	-0,1	0,3	-0,2	-0,1	0,02	0,01
12	Marynia	-0,4	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,4	-0,2	-0,02	0,01
13	Mazur	0,3	0,5	0,2	0,4	0,4	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6	-0,1	0,0	0,02	0,01
14	Pacific	0,2		0,0	-0,4			-0,4		-0,4		-0,1		-0,02	
15	Panorama KWS	0,1	-0,2	0,0	-0,3	0,0	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2	0,2	0,2	0,00	-0,01
16	Polmar	0,0		0,1	0,0			0,0		0,0		0,1		-0,02	
17	Sombrero	-0,2	0,1	-0,1	0,2	0,2	0,4	0,2	0,4	0,2	0,4	0,3	0,2	0,03	-0,01
18	Traper	0,1		0,1	0,0			0,0		0,0		0,2		0,00	
	Liczba doświadczeń	6	6	7	7	7	10	7	10	7	10	10	10	7	7

Kol. 1: wzorzec: 2018 – Marynia, Mazur, Panorama KWS, Traper; 2017 – Fala, Hammond, Marynia, Panorama KWS
 Kol. 2-5: ocena w skali 9-stopniowej, gdzie 9 oznacza stan najlepszy; pominięto doświadczenia, w których oceny wszystkich odmian były optymalne

Tabela 8
BURAK CUKROWY. Porażenie odmian przez choroby oraz udział korzeni drobnych.
Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Chwościk buraka (skala 9 ^o)		Mączniak prawdziwy (skala 9 ^o)	Udział liczbowy korzeni drobnych (%)		
		odchylenia od wzorca					
		2018	2017	2018	2018	2017	
1	2		3	4			
	Średnia ogólna	5,8	7,6	8,0	6,0	1,1	
	Wzorzec	5,9	7,7	8,2	5,6	1,2	
1	Bravura	0,4	-0,1	-0,4	0,7	0,1	
2	BTS 2160	-0,7	-0,6	0,3	-1,6	-0,1	
3	BTS 6430	-0,7		-1,2	-0,3		
4	Candimax	0,3	0,1	0,2	0,1	0,0	
5	Eliska KWS	-0,1		0,1	0,1		
6	Emu	-0,8		-0,8	0,3		
7	FD Coach	-0,3		-0,5	1,5		
8	Jagiellon	0,5		-0,3	0,2		
9	Jagienka	-0,2		0,1	0,9		
10	Jaromir	0,0		0,0	0,2		
11	Kujavia	0,1	-0,1	-0,4	-0,1	0,0	
12	Marynia	0,0	-0,3	-0,5	-0,6	0,5	
13	Mazur	-0,1	-0,2	-0,5	-0,2	-0,4	
14	Pacific	0,0		0,1	2,4		
15	Panorama KWS	0,1	0,2	0,4	0,1	-0,5	
16	Polmar	0,3		0,0	0,4		
17	Sombrero	0,2	0,1	0,0	2,7	-0,5	
18	Traper	0,0		0,6	0,7		
	Liczba doświadczeń	11	11	4	6	4	

Kol. 1: wzorzec: 2018 – Marynia, Mazur, Panorama KWS, Traper; 2017 – Fala, Hammond, Marynia, Panorama KWS

Kol. 2, 3: ocena w skali 9-stopniowej, gdzie 9 oznacza stan najlepszy;

w 2017 roku mączniak prawdziwy wystąpił sporadycznie i w małym nasileniu

Tabela 9
BURAK CUKROWY. Ocena wartości siewnej nasion. Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	LZK (%)			PEW (%)	PZW (%)	SIW	Kalibraż 3,50-4,75 mm (%)
		temperatura						
		15 °C		10 °C				
		wilgotność podłoża						
		40%		65%				
		4 dni	14 dni	6 dni				
1	2	3	4	5	6	7	8	
2018								
1	Bravura	37	100	39	15,9	87,7	18,0	100,00
2	BTS 2160	37	99	58	11,5	82,6	19,7	100,00
3	BTS 6430	42	98	49	10,9	84,3	18,8	100,00
4	Candimax	87	100	50	26,0	88,3	31,5	100,00
5	Eliska KWS	79	100	75	22,9	84,2	33,3	99,96
6	Emu	64	99	38	21,1	88,7	24,0	99,94
7	FD Coach	85	100	70	23,4	90,0	33,6	99,96
8	Jagiellon	80	100	79	22,1	88,2	33,9	99,96
9	Jagienka	4	96	1	7,0	85,1	3,2	100,00
10	Jaromir	13	99	0	8,4	82,7	5,0	100,00
11	Kujavia	3	99	1	9,5	84,8	3,8	100,00
12	Marynia	5	100	0	8,9	85,6	3,8	100,00
13	Mazur	84	99	83	26,7	87,4	36,7	100,00
14	Pacific	93	100	92	18,7	89,0	37,1	100,00
15	Panorama KWS	77	99	83	12,3	87,6	30,8	99,97
16	Polmar	22	99	10	15,7	88,6	10,6	100,00
17	Sombrero	0	99	1	7,5	87,2	2,7	99,92
18	Traper	93	100	91	27,7	86,0	39,9	100,00
średnia		50	99	46	16,5	86,6	21,5	99,98
2017								
1	Bravura	38	100	36	11,9	85,4	16,3	98,90
2	BTS 2160	65	98	84	6,9	80,6	27,1	99,38
3	Candimax	69	100	22	6,9	85,9	17,5	99,92
4	Kujavia	14	98	1	2,0	80,7	3,2	100,00
5	Marynia	55	100	86	11,6	87,0	27,4	99,86
6	Mazur	95	99	93	21,4	88,1	38,5	100,00
7	Panorama KWS	30	98	39	8,3	83,4	14,3	99,36
8	Sombrero	70	100	39	12,8	86,8	22,4	99,64
średnia		51	99	36	9,0	84,2	17,4	99,47
Lokalizacja doświadczeń		UTP			COBORU			SGGW

Kol. 2-4: LZK – laboratoryjna zdolność kiełkowania

Kol. 5: PEW (polowa energia wschodów) – % siewek nazajutrz po zauważeniu pierwszych wschodów; wyniki z lat 2018 i 2017 odpowiednio z 10 i 8 doświadczeń

Kol. 6: PZW (polowa zdolność wschodów) – % siewek przy ostatnim liczeniu; wyniki z 11 doświadczeń w obu latach

Kol. 7: SIW (syntetyczny indeks wigoru) = [(kol. 2 + kol. 4):2 + kol. 5]:3

Tabela 10
BURAK CUKROWY – tolerancja na mątwika burakowego. Plon i jakość korzeni odmian. Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Plon korzeni (dt z ha)		Zawartość cukru (%)		Plon technologiczny cukru (dt z ha)		Zawartość (mval/1000g)				Przyrost liczby jaj i larw mątwika burakowego w 100 gramach gleby (%)				
		2		3		4		5		6		8				
		2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
						odchylenia od wzorca										
Średnia ogólna		651	851	17,2	16,6	99,1	123,1	21,8	23,9	41,5	44,7	2,7	2,7			
Wzorzec		604	763	17,0	16,3	91,0	109,4	19,4	21,0	38,6	40,5	2,7	2,6			
1 Contenta		48	131	0,5	0,1	9,5	16,7	2,6	5,9	3,2	8,0	-0,2	0,3	11		
2 Eliska KWS		67	100	0,2	0,3	10,9	15,9	1,3	3,0	2,8	2,5	0,3	0,2	95		
3 Exotique		0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	176		
4 FD Taekwondo		81	97	0,4	0,4	13,8	16,1	3,2	1,4	3,9	4,6	0,0	0,0	168		
5 Hammond		112	112	0,6	0,6	19,6	19,6	4,2	4,2	5,8	5,8	0,1	0,1	103		
6 Mazur		39	39	0,3	0,3	6,5	6,5	4,7	4,7	4,4	4,4	0,1	0,1	36		
7 Panorama KWS																
8 Toleranza KWS																
9 Traper																

Kol. 1: wzorzec: 2018 – Mazur; 2017 – Hammond

Kol. 2-8: wyniki doświadczeń specjalnych prowadzonych przez IHAR - PIB Oddział w Bydgoszczy

Kol. 8: przyrost/ubytek liczby jaj i larw mątwika burakowego na czarnym łożysku: 2018 – +3%; 2017 – -15%

Tabela 11
BURAK CUKROWY. Ocena występowania burakochwastów i pośpiechów.
Lata zbioru 2018, 2017

Lp.	Odmiana	Burakochwasty, pośpiechy (udział roślin wytwarzających pędy nasienne)			
		szt./ha		promile	
		2018	2017	2018	2017
1	2	3			
1	Bravura	12	0	0,1	0,0
2	BTS 2160	12	0	0,1	0,0
3	BTS 6430	12		0,1	
4	Candimax	37	0	0,4	0,0
5	Eliska KWS	12		0,1	
6	Emu	0		0,0	
7	FD Coach	12		0,1	
8	Jagiellon	0		0,0	
9	Jagienka	12		0,1	
10	Jaromir	0		0,0	
11	Kujavia	25	86	0,2	0,8
12	Marynia	25	25	0,2	0,2
13	Mazur	37	86	0,4	0,8
14	Pacific	12		0,1	
15	Panorama KWS	37	0	0,4	0,0
16	Polmar	0		0,0	
17	Sombrero	198	12	1,9	0,1
18	Traper	0		0,0	

Kol. 2,3: doświadczenie zrealizowano w Kombinacie Rolnym Kietrz;
dane wyliczono w oparciu o obsadę roślin na 1 ha: 2018 – 105.000; 2017 – 109.000
Kol. 3: dopuszczalna norma – do 0,5 promila